

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ

Број: Гж1-2902/23

Дана: 06.03.2024. године

К р а г у ј е в а ц

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ, у већу састављеном од судија: Јасминке Вукановић, председника већа, Данијеле Савић и Мирјане Трмчић, чланова већа, у парници тужиље АА из Прибоја, ЈМБГ:---, чији је пуномоћник Мерсудин Алагих, адвокат из Прибоја, против тужене Републике Србије, Министарство правде из Београда коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ради исплате, одлучујући о жалби тужене, изјављене против пресуде Основног суда у Прибоју П1-46/2023 од 23.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 06.03.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Прибоју П1-46/2023 од 23.06.2023. године, тако да гласи:

1. ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужиље АА из Прибоја, којим је тражила да се обавезе тужена Република Србија, Министарство правде из Београда да тужиљи на име накнаде зараде за период од 24.02.2017. године до 24.02.2020. године, као дана подношења тужбе, плати износ од 35.945,84 динара и то:

-износ од 134,68 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.05.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.07.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.10.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2017. године,
-износ од 897,82 динара са законском затезном каматом почев од 30.12.2017. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.01.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.02.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.05.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.07.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.10.2018. године,

-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2018. године,
-износ од 987,60 динара са законском затезном каматом почев од 30.12.2018. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.01.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.02.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.05.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.07.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.10.2019. године,
-износ од 1.056,76 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2019. године,
-износ од 1.154,84 динара са законском затезном каматом почев од 30.12.2019. године,
-износ од 1.154,84 динара са законском затезном каматом почев од 30.01.2020. године,
-износ од 1.154,84 динара са законском затезном каматом почев од 30.02.2020. године,
-износ од 863,86 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2020. године,
све у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом извршења.

2. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилја АА из Прибоја да туженој исплати трошкове парничног поступка у износу од 42.000,00 динара, све у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прибоју П1-46/2023 од 23.06.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилје па обавезана тужена да тужилји на име накнаде зараде за период од 24.02.2017. године до 24.02.2020. године, као дана подношења тужбе, плати износ од 35.945,84 динара у појединачним износима са законском затезном каматом на начин ближе одређен овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилји плати трошкове парничног поступка у износу од 114.798,00 динара.

Против пресуде донете у првом степену, тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду на основу одредбе члана 386. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20), у границама разлога наведених у жалби, Апелациони суд је утврдио да је жалба основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1. до 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни битна повреда из тачке 12. наведене законске норме, јер супротно наводима жалбе, пресуда нема недостатака због којих се не може испитати, изрека пресуде није у супротности са разлозима датим у образложењу пресуде и изведеним доказима.

Неосновано се жалбом указује да је првостепена пресуда донета на основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужила је запослена у Основном суду у Прибоју. Решењем Основног суда у Прибоју Су.бр.35-18/2014 од 21.01.2014. године, тужила је распоређена на радно место дактилографа, као намештеник који припада IV платној групи за обрачун и исплату месечне плате и истој је одређен коефицијент 1,5. Тужила има завршену основну школу и дактилографски курс прве класе, али обавља послове записничара, који захтевају средњу стручну спрему и који су сложенији од послова дактилографа. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном суду у Прибоју бр. Су.9/2019-1 од 06.03.2019. године била су предвиђена 4 извршиоца за радно место дактилографа, а као услов за обављање овог посла предвиђен је III или IV степен средње стручне спреме (техничког, природног или друштвеног смера), најмање једна година радног искуства, познавања рада на рачунару и положен стручни испит за дактилографа I А или II Б класе. Наведеним правилником није систематизовано место записничара, јер су сва четири извршиоца-дактилографа, као запослени са вишедеценијским радним стажом имали статус намештеника и нису имали средње образовање. У периоду након подношења тужбе, записничари који су примљени на рад са средњом школом примају исте плате као и тужила, тако да сада између њих нема разлике у том погледу.

На основу овакво утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, применом норми материјалног права на које се позвао у образложењу побијане пресуде, тужбени захтев тужиле усвојио и одлучио као у ставу првом изреке. Образлажући овакву одлуку првостепени суд је, на основу утврђеног чињеничног стања, закључио да не постоји основ за постојање разлике у заради између тужиле и записничара којима је признат већи коефицијент, да је тужила сходно одредби члана 16а Уредбе о разврставању радних места намештеника распоређена на послове за које је потребна средња стручна спрема, да је у утуженом периоду имала једнаку одговорност и остварила једнак радни допринос са запосленима којима је признат већи коефицијент за обрачун плате и да је на такав начин претрпела штету у виду мање исплаћене зараде.

Према оцени Апелационог суда овакав закључак првостепеног суда се не може прихватити као правилан јер је исти последица погрешно примењеног материјалног права.

Наиме, одредбом члана 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 ... 95/18), прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, док је ставом 2. истог члана прописано да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца. Даље, чланом 104. став 3. Закона о раду, прописано је да се под радом једнаке вредности подразумева рад за који се захтева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност, ставом 4. истог члана прописано је да су, одлуке послодавца или споразум са запосленим који нису у складу

са ставом 2. овог члана – ништаве, док је ставом 5. прописано да у случају повреде из става 2. овог члана, запослени има право на накнаду штете.

Чланом 16а Уредбе о разврставању радних места намештеника (Службени гласник РС број 5/06) прописано је да намештеник који се 2. јула 2006. године, затекне на радном месту које је правилником разврстано у четврту или пету врсту, а има непосредно нижи степен стручне спреме од оног који је предвиђен за ту врсту радног места, може бити распоређен на исто радно место ако његово радно искуство на пословима радног места обезбеђује делотворно вршење тих послова.

Законом о платама државних службеника и намештеника ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006, 63/2006 - испр., 115/2006 - испр., 101/2007, 99/2010, 108/2013, 99/2014 и 95/2018) у члану 40. прописано је да се основна плата намештеника одређује множењем коефицијента са основицом (став 1). Основна плата припада намештенику који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 2.). Намештеник који не ради пуно радно време има право на основну плату која је сразмерна дужини његовог радног времена (став 3). Чланом 41. истог закона прописано је да је основица јединствена и утврђује се за сваку буџетску годину законом о буџету Републике Србије. Одредбом члана 42. истог закона прописано је да коефицијенти за радна места намештеника одређују се тиме што се свако радно место намештеника сврстава у једну од шест платних група тако да платна група одговара врсти у коју је радно место разврстано у правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у државном органу. Према члану 45. став 1. истог закона намештенику који је премештен на друго радно место одређује се коефицијент платне групе у којој се налази радно место на које је премештен (став 1). О промени платне групе и коефицијента доноси се решење које по сили закона замењује одговарајуће одредбе уговора о раду (став 2.). Чланом 51. истог закона одређено је да до 1. јануара 2007. године постављена и именована лица чија радна места постају положаји и остали државни службеници и намештеници настављају да примају плату према коефицијенту који им је већ одређен применом Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима ("Службени гласник РС", број 95/05 - пречишћен текст) (став 1). Државном службенику и намештенику који заснује радни однос пре 1. јануара 2007. године, коефицијент за обрачун и исплату плате одређује се према Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима, за звање, односно занимање које би му било одређено да је радни однос засновао пре 1. јула 2006. године. Тако одређени коефицијенти примењују се до 1. јануара 2007. године (став 2). Чланом 52. истог закона прописано је да државни службеник и намештеник чија би основна плата после 1. јануара 2007. године била мања од плате коју је имао 1. јануара 2007. године (обрачунате без минулог рада), задржава плату коју је имао 1. јануара 2007. године док његова основна плата, применом одредаба овог закона, не достигне плату коју је имао 1. јануара 2007. године. Одредбом члана 53. истог закона одређено је да се од 1. јануара 2007. године коефицијенти одређују на следећи начин: 1) постављеним и именованим лицима чија радна места постају положаји - према платној групи у којој се налази њихово радно место; 2) државним службеницима на извршилачким радним местима - према првом платном разреду платне групе у којој се налази њихово радно место; 3) руководиоцима унутрашњих јединица - према трећем платном разреду платне групе у којој се налази њихово радно место; 4) намештеницима - према платној групи у којој се налази њихово радно место.

Имајући у виду да посебним прописима није регулисано спорно правно питање, стога се, у спорном периоду на предметно потраживање тужиље има применити Закон о раду, као општи пропис из области радних односа. Наиме, у складу са одредбом члана 104. Закона о раду, запосленима се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који се остварује код послодавца. То значи да послодавац за исти рад мора да плаћа исту зараду, при чему се под истим радом подразумева рад на истоветним пословима, али и рад на различитим пословима исте важности. Међутим, под радом исте вредности подразумева се само рад за који се захтева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност. Само рад у наведеном смислу је рад исте вредности који јамчи исту зараду свима који га обављају код истог послодавца. Ако по било ком од ових елемената постоји разлика, разлика може да буде и у висини зараде. Имајући то у виду, те у поступку несумњиво утврђене чињенице да је тужилца засновала радни однос код тужене са завршеном основном школом, а остали запослени – записничари који су примали плату применом коефицијента 1,55 су засновали радни однос са средњом стручном спремом, те да је тужилца у том смислу током спорног периода обављала послове са нижом стручном спремом, то се по оцени овог суда, такав рад не може окарактерисати као исти рад, односно рад исте вредности, због чега нема повреде правила о гарантованој једнакој заради за исти рад или рад исте вредности који је остварен код послодавца, овде тужене, те самим тим тужилца нема право ни на тражену накнаду штете која се огледа у разлици у тако оствареној заради. Тужилца има својство намештеника – завршену основну школу и дактилографски курс и не поседује квалификацију која је предвиђена Правилником о систематизацији и организацији радних места од 06.03.2019. године за радно место дактилографа које обавља, јер не поседује III или IV степен стручне спреме, из чега произилази да тужилца не поседује ни квалификацију за радно место места записничара који су у утуженом периоду примали плату применом коефицијента 1,55. Тужилца је због ступања наведене уредбе на снагу распоређена на послове за које је предвиђен виши степен стручне спреме, те је почев од примене исте тужилца само задржала послове које је обављала до тог тренутка будући да је поседовала радно искуство на пословима радног места, међутим доношењем наведене Уредбе тужилца није изједначена са осталим запосленима на том конкретном радном месту у погледу висине плате, супротно закључку првостепеног суда, јер то не произилази из смисла члана 16а наведене Уредбе, нити из цитираних посебних прописа којима је регулисан радноправни статус тужилце. Ово посебно код чињенице да наведеном нормом члана 104. Закона о раду јесте гарантована једнака зарада за исти рад или рад исте вредности, али да се под радом једнаке вредности, између осталог, подразумева рад за који се захтева исти степен стручне спреме, при чему тужилца у периоду од 24.02.2017. године до момента доношења Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном суду у Прибоју бр. Су.9/2019-1 од 06.03.2019. године којим је систематизовано њено радно место дактилографа, као ни у делу утуженог периода након његовог доношења, није поседовала III или IV степен стручне спреме који је потребан за наведено радно место, нити за радно место записничара према којем коефицијенту 1,55 потражује разлику у плати. Поред наведеног, тужилца је у утуженом периоду исплаћивана плата применом коефицијента 1,50 који је прописан за IV платну групу сходно члану 43. Закона о платама државних службеника и намештеника ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006, 63/2006 - испр., 115/2006 - испр., 101/2007, 99/2010, 108/2013 и 99/2014), који коефицијент је тужилца и утврђен решењем Су 35-18/2014 од 31.01.2014. године и према којем је вршен обрачун њене плате, а које решење није оспоравала.

Из изнетих разлога, Апелациони суд је на основу одредбе члана 394. тачка 4. ЗПП преиначио побијану пресуду у ставу првом изреке и одлучио као у изреци ове пресуде под 1.

О парничним трошковима одлучено је у ставу 2. изреке применом члана 165. став 2, члана 163 ст. 2, 153. и 154. ЗПП, Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важеће у време пресуђења, па је обавезана тужиља да туженој накнади нужне и стварне трошкове парничног поступка које је имала и то: за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и за састав 2 жалбе у износу од по 18.000,00 динара; што све укупно износи 42.000,00 динара. Апелациони суд није досудио туженој потраживане трошкове за састав 3 поднеска јер по оцени овог суда исти нису нужни трошкови парничног поступка, имајући у виду да је тужена исте наводе могла да изнесе на рочишту.

**Председник већа – судија
Јасминка Вукановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Весна Алексић**